

Falköping Sn, Vg

ARKIVEXEMPLAR

BESLUT

DATUM
2001 06 15

BETECKNING
312-1568-2001

ERT DATUM

ER BETECKNING

2005-02-02 beslöt KML
dec / dec

Falköpings kyrkliga samfällighet
Box 734
521 22 Falköping

Kopia till

Skydd enligt lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. för Friggeråkers kyrka, Falköpings kyrkliga samfällighet, Skara stift, Västergötland.

Just/samråd

Beslut

Riksantikvarieämbetet (RAÄ) beslutar med stöd av 4 kap. 4§ lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. (KML) att bestämmelserna i 4 kap. 3§ KML skall tillämpas på Friggeråkers kyrka.

Kyrkan och klockstapeln får inte på något väsentligt sätt ändras utan tillstånd av länsstyrelsen.

Bakgrund

Alla Svenska kyrkans kyrkobyggnader uppförda t.o.m. 1939 är skyddade enligt 4 kap. KML. Enligt 4 och 14§§ i detta kapitel kan RAÄ besluta att även kyrkobyggnader, kyrkotomter och begravningsplatser tillkomna 1940 och senare, som är märkliga på grund av sitt kulturhistoriska värde skall skyddas. Av förarbetena till lagen framgår att begreppet *kulturhistoriskt värde* också innefattar *konstnärligt värde* och att även kyrkor som är yngre än ca 20 år kan skyddas.

År 1990 fattade RAÄ beslut om skydd för ett urval kyrkor byggda 1940 och senare, sammanlagt 83 kyrkor. 1996 beslutades om skydd för ett urval av begravningsplatser med kapellkrematorier eller begravningskapell, sammanlagt 22 anläggningar.

Urvalet behöver ses över med jämna mellanrum och RAÄ har nu beslutat att göra en utökning av urvalet av skyddsvärda kyrkor byggda 1940 och senare. Orsaken är dels att inventeringsunderlaget när det gäller de nya kyrkorna har förbättrats sedan förra urvalstillfället och dels att ett flertal nya kyrkor har byggts.

Exp

2010 06 18 / KML

Riksantikvarieämbetet
Box 5405
114 84 Stockholm
Besöksadress Linnégatan 64

Tel 08 - 5191 8000
Fax 08 - 5191 8013
E-post riksant@raa.se
www.raa.se

Org nr
Postgiro
Bankgiro

202100 - 1090
59994-4
5052-3620

En kyrka och två begravningsplatser byggda 1940 eller senare i Skara stift har enligt besluten 1990 och 1996 skydd enligt KML och i det nu aktuella urvalet har RAÄ beslutat att ytterligare tre kyrkor i stiftet skall skyddas.

Redogörelse för ärendets handläggning

Urvalet av skyddsvärda kyrkor som omfattar kyrkor byggda 1940 eller senare har skett i samråd med länsstyrelser, läns museer och Arkitekturmuseet. Vid urvalet har följande kriterier beaktats:

- Hög arkitektonisk och konstnärlig kvalitet
- Tidstypisk utformning
- Återspeglning av internationella arkitekturtrender
- Kyrkan som del i en miljö, t.ex. ett medvetet gestaltat förortscentrum
- Exempel på teologiskt och liturgiskt betingad gestaltning
- Verk av framstående arkitekter, även lokalt
- Konstnärligt betydande fast utsmyckning
- Intressanta och nydanande tekniska lösningar

Förslag till utökad urval av skyddsvärda kyrkor har remitterats till stiftsstyrelser och till berörda församlingar. Muntliga kontakter har tagits med de församlingar som inte yttrat sig eller som varit tveksamma till skyddet.

Skara stift har den 14 januari 2000 tillstyrkt att Friggeråkers kyrka ska omfattas av skydd enligt KML.

Friggeråkers församlings kyrkoråd har den 25 januari 2000 beslutat att tillstyrka förslaget.

Falköpings kyrkliga samfällighet har i yttrande den 27 februari 2000 avstyrkt förslaget. Som skäl för avstyrkandet anges att lagskyddet innebär att hanteringen av nödvändiga ingrepp i kyrkan och klockstapeln blir en betydligt trögare och dyrare genomförandeprocess.

Beskrivning av kyrkan

Friggeråkers kyrka byggdes 1955 efter ritningar av arkitekt Rolf Bergh.

Kyrkan, som är liten och tornlös, ligger i lantlig omgivning utanför Falköping. Den är uppförd i kalksten med sadeltak täckt av svart skiffer.

Kyrkan är byggd på Friggeråkers gamla kyrkogård omedelbart söder om den år 1871 rivna, flera gånger om- och tillbyggda romanska kyrkan, varav grundmurarna bevarats. Interiören täcks av ett enda stort kryssvalv, murat i rött tegel enligt äldre byggnadsteknik. Altarväggen är murad i oputsad kalksten, medan övriga väggar är vitputsade. Altarskåpet från 1700-talet kommer från den rivna kyrkan. Enkel klockstapel i trä med spånklädd huv är ritad av arkitekten efter föregångare från 1600-talet. Stigluckan har inmurade romanska gravhällar.

Motiv för beslutet

Kyrkan kännetecknas av hög arkitektonisk kvalitet, omsorgsfull materialbehandling och tillämpning av äldre, medeltidsinspirerad byggnadsteknik. Kyrkorummet präglas av det mäktiga, omslutande valvet samt av väl avvägda proportioner och rikt ljusfall. Kyrkan, den första i Rolf Berghs stora produktion, är ett gott exempel på 1950-talets traditionsanknutna kyrkobyggande.

Beslut i detta ärende har fattats av överantikvarie Christina von Arbin, efter föredragning av arkitekt Kerstin Alexandersson. Verksjurist Kristina Lindskog, enhetschef Gunnel Vahlne och förste antikvarie Ingrid Sjöström har deltagit i den slutliga handläggningen.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos länsrätten. Hur man överklagar framgår av bilaga.

Christina von Arbin
Överantikvarie

Kerstin Alexandersson
Arkitekt

Bilaga:
Hur man överklagar

BESLUT

SIDA

4:4

Kopia till:
Svenska kyrkan
Skara stift
Kyrkorådet i Friggeråkers församling
Länsstyrelsen
Länsmuseet
Arkitekturmuseet